

Secundum Preceptum

cui promittit vel aliquid tale
H Dubitatur. iij. qn ille qui au-
 dit aliquē aliū iurare falsum. et
 ipse scit et tacet. an teneatur hoc
 manifestare. Ixc qstio mouet
 ideo. qz dicitur leuic. v. Anima
 que audiuit vocē iurātis falsū.
 testisqz fuit. qz aut ipse vidit.
 aut oscius est. nisi indicauerit.
 pōbit iniquitatē suā. dicit tñ
 thō. in summa. Et ray. qz ex q
 moyses in predicta auctorita-
 te non expōsit. cui hoc esset indi-
 cādum. sufficit isti ut se ab hoc
 peccā vinculo absoluat si idie
 talibz qui magis possent pōf
 se qz obesse periuro siue cū cor-
 rigendo. siue deū p eo placādo.
 utputa sacerdotes vel honesti
 et discreti pēs Et ad hāc denū-
 ciacōnem de talibus personis
 fatēdam tenetur quilibz quo-
 cūqz viderit aliquē vicinū
 pāpico id est peccō cōmittēdo.
 Sic soluit questionē istā au-
 g. li. qstio. Sup leuic. xxij. q.
 v. hic videtur. **Capitulum iij.**

Contra secundum pcep-
 tum. non assumes ac-
 ceptat ad huc tria ge-
 nera peccōz. Primi sūt blasphemie.
 Secūdi sunt adiurātes illi-
 cite. Tercij sunt p creaturas il-
 licite iurātes. de quibz est dicē-
 a dū p ordmē. **C**ir p mū notā.
 dū scdm thō. 2. 2. q. xij. qz blas-
 phemare ē lōmātati et excellētie.

Capitulum Quartum

precipue diuine derogare seu
 cōuūtiari. Dicitur lōmātati qz de-
 us omnimode bonus est et excel-
 lēs. Dicitur pāpue diuine. qz
 blasphemia cōmitti pōt in scōs
 et diuina Sicut eni deus in sã-
 ctis suis laudatur in q̄tum lau-
 dantur opa que deus in sãctis
 suis efficit Ita ex blasphemia q̄
 fit in sanctos ex se sequēti in deū
 redūdat. **D**icitur derogare. b
 re. vbi nō nō qz sunt tres quo-
 dammō spēs huius peccati blas-
 phemie. et semp deo derogatur
 Vna est cū attribuitur dō qd
 ei non cōuenit. ut cū aliqui di-
 cūt qn ipi puniūt in se vel i-
 suis. et alij peccōres nō puniūt
 taliter. Ecce deus est iniustus.
 Similit̄ maledicentes deo ut
 lulosores ei impēcantes q nō pnt
 deo inesse. Sicut qui vellēt de-
 um non eē iustum ut peccā eo-
 rū non puniret. sicut etiā isti
 in inferno fatiūt. Sic etiā pec-
 cant deo attribuētes mēbra q̄
 inq̄tum deus non habet. Et
 pxi qui deo attribuūt mēbra
 que noiari de pto viro essent
 vrecūda. Et pessime qui deo
 attribuūt que i eo nō sunt. Ex-
 emplū primi Iurātes per caput
 dei et p similia mēbra. Exēplū
 secūdi ut per dei postiora. et per
 alia vrecūda mēbra Itē simile
 videtur qn quidam a deo pu-
 niūt q dicit nunq̄d latrōes

sum? qđ fecim? vbi hoc meruim?
Cū tñ alias deū sepe grauit
 ter offenderūt. Spēs blasphemie
 alia est cū a deo r̄mouetur qđ
 ei ouenit. ut dicētes deū nō
 esse iustū. deū nō esse vrū hōiez.
 deū nō esse in eukaristia. deum
 nō eternaliter punire peccatū
 mōrle post hanc vitā. **T**ertia
 spēs ē. qñ creaturē attribuitur
 qđ deo appropatur ut qđ yma
 go det grām. qđ creatura aliq̄
 puta verbū. vel factū pronūtiat
 futura soli deo nota. **S**ic cū fu
 c p̄sticōes iterdū fit. **S**ecūdo
 nōndum s̄m thō. vbi prius. qđ
 blasphemia s̄m gen? suū ē pec
 catū mōrle. R̄ acō est. qđ peccm
 mōrle ē. p̄ qđ hō speratur a pri
 mo p̄ncipio spūalis vite qđ ē
 caritas dei. vñ quecūq; caritati
 repugnant ex suo genere sūt
 peccā mōrliā. **B**lasphemia autē
 se s̄m gen? suū r̄pugnat cai
 tati. qđ derogat diuine b̄nitati
 que est obiectū caritatis. **E**t ite
 rū. qđ est contra secundū p̄cep
 tū. **S**ūt autē s̄m thō. vbi prius
 tres grad? blasphemie. indero
 gante enī diuine b̄nitati scđ;
 tres p̄fatos modos. quidā de
 rogāt scđ; solā opimōnē intel
 lectus. alij derogāt deo s̄m opi
 mōnem intellect?. oiecta qđ ā
 affect? se u. volūtatis detesta
 cōne. **E**t vterq; modus dicit
 blasphemia cordis. si non pro

dit ad extra. **A**lij autē primum
 modū. vel secundum. vñ ambob
 lingua produunt. a est blasphem
 ia oris. p̄ma mala. secūda pe
 ior. tertia pessima. **E**t sunt scđm
 genus suū omnes tres gradus
 maxima peccā. **S**ed dicēs est
 ne semp peccatum mōrle emi
 tere blasphemiam. cū quidā abs
 qđ delibacōne blasphemēt. **R̄**
 ibidē. thō. blasphemia potest
 absq; delibacōne ex surrepō
 ne procedere dupliciter. vno
 mō qđ aliquis nō adūtat hoc
 quod dicit eē blasphemiam. qđ
 potest contingere cū aliquis su
 bito ex aliqua passiōem vba
 ymaginate prorūpit quorum
 significacōnem non considerat
Et tūc est peccatum veniale et
 ideo non habet pprie racōnem
 blasphemie. alio mō quādo ad
 uertit hoc eē blasphemiam cō
 siderās significata verborum a
 tūc nō excusatur a peccō mōrli
Sic nec ille qđ ex subito motu
 ire aliquē occidit iuxta se sedē
 tem. **T**ercō nōndum qđ pro
 vitādo huiusmōi peccō quicq;
 mala blasphemie sūt considerāda
Priō ecclā hoc peccm multū pu
 nit. qđ. xxij. q. v. talis qđ iurat p
 caput dei. aut p capillos eius.
 aut aliquid huiusmodi dicēs.
 quasi deus scđm diuinitatem
 talia habeat. **S**i cleric? est de
 bet deponi. si vro est laycus

Secundum Preceptum

anathematizati qd scdm boue.
 in. iij. di. xxxix. intelligendum e
 de illis qui turpiter et irreuerē
 ter nomināt mēbra xp̄i. a quo
 dam exquisito modo iurandi
 diuidunt eum mēbratim a po
 tissime qui iurat per ei⁹ mēbra
 que etiam in nobis wrecondū
 est nominare. Et essent p̄ illis
 a p̄fidentibus religiosis et secu
 laribz grauissime puniēdi. Idē
 videtur etiā intelligendū de hīs
 qui de virgine benedicta et sā
 ctis dei iurādo ihoneste loquū
 tur. Aut qui aias suas demoi
 bz deuouēt vel alia dicūt horre
 da. Secūdo detestabile ē hoc
 vitium qz peius est p̄iurio. vñ
 glō. sup illud ephē. iij. Blas
 phemia tollatur a vobis. dicite
 peius est blasphemare q̄ peie
 rare. Qui ei peierat id ē falsum
 iurat nō dicit aliqd vel sentit
 aliquid falsū de deo sicut blas
 phemus. Sed adhibet testē
 tan q̄ sperans qz deus sup hoc
 nō testificetur p̄ aliquo d eui
 dēs signū. vñ de pene p̄iurio
 debite etiā isti blasphemus debe
 rentur de iustitia. Tertio ē de
 testabile qz blasphemia ipon
 derat homicidio. vñ t̄lx. ibidē
 dic. Homicidiū a blasphemā
 si cōsiderētur scdm obiecta in
 que peccatur maximū est blas
 phemia qz est directe peccm in
 deū. homicidiū aut in primum

Capitulum Quartum

Si aut cōsiderētur scdm effe
 ctū nocēdi sic homicidiū ipon
 derat. plus enim nocet homici
 diū proxio q̄ blasphemā deo
 qui non moritur. Tñ qz blas
 phemus intendit nocumētū
 inferri honori diuino simplici
 ter grau⁹ peccat q̄ homicid a
 p̄mū tñ locū tenet homicidiū
 inf peccata i proximū cōmissa
 Quarto est detestabile qz hic
 a deo a a seruis dei morte sepe
 punitum r̄p̄rim⁹. vñ de leuic.
 .xxiij. Fili⁹ rixās cū alio quo
 dam et blasphemans deū capi
 tur in carceatur. Et de qz moy
 sen r̄nsū dedit qz lapidari de
 beret a statū lex s̄rita est Qui
 blasphemauit nom̄ dñi mor
 te moriatur. siue ciuis siue pre
 grinus fuit. Item refert vñcē
 a⁹ in speculo historia. Qd rex
 fr̄tie philipp⁹ qñcumqz p̄ce
 pit in tabna vel alibi hoīem ec
 militē blasphemasse eū s̄b mer
 sit et de hoc edictū firmum po
 steris ante mortem suā reliq̄t
 Quīto hoc peccm est detestabi
 lissimū qz p̄prium est oim d̄ a
 natoz. vñ de dic glō. sup illd
 apc. xvi. Estuauerūt hoīes
 estu magno et blasphemauerūt
 nom̄ domini habētis p̄tātē su
 p has plagas In inferno in q̄t
 positi q̄ uis sciant se p̄ merito
 puniri dolent tamē qz de⁹ tātā
 potentā habeat qz plagas eis

infert. hoc autē ē dicit thō. blasphemia. Et credibile ē q̄ post resurrectionē erit eis etiā uocalis blasphemā. **C**ir. ij. vic; ad iuracōez nōndū scdm thō. 2. 2. q. lxxxix. q̄ ad iurare nō ē aliū ad iurādū iducere. s; ē p̄ quāsdā similitudinē iuramētī a se inducī aliū ad aliquid agēdū pro uōre. Pro cui? declaracōe ad iurādū q̄ ille qui iurat iuramento promissorio p̄ reuerētā diuini nois q̄ ad confirōnē sue promissionis iducit. seipm obligat ad faciēdū quod promittit q̄ est seipm immobilit̄ ordinare ad aliquid agēdū. Sicut autē hō seipm ordinare p̄t ad aliquid agēdum. ita etiā ⁊ alios superiores quidē dep̄candō. inferiores autē impandō. Cū igitur utrūq; ordinacō p̄ aliqd̄ dīnū cōfir̄tur est ad iuracō. Et fieri p̄t ad quicq; genera rerū ad dē. ad subditū sibi hōiem seu ad se. ad proximū eglē. uel sup̄iorē. ad demonē. ⁊ ad creaturā irrōlē. s; diuisimode. p̄mo enim cū hō sit dñs actū suorū nō autē dñs eorū q̄ ab alio sūt agenda. idō sibi ip̄i p̄t necitatē imponere p̄ dīni nois iuocacōnem. non autē hanc necitatē p̄t alijs imponere nisi sibi subditis quos p̄t ex debito p̄stiti iuramētī opellere. Si igitur aliquis p̄ iuocacōez diuini nois

uel cuiuscumq; rei sacre alicui non sibi subdito adiurando necessitatem agendi aliquid imponere intēdat sicut imponit sibi ip̄i iurādō. talis adiuracō illicita est. quia usurpat potestatem in aliū quā nō habet ⁊ eū mittitur opellere quodāmō. Tñ p̄pter aliquā necessitatem qui sunt superiores. suos inferiores tali genere ad iuracōnis cōstringere possunt. Et idō p̄ncēps facit dotum ut origē. dicit sup̄ math. ih̄sum illicite adiurauit p̄ dē uiuū. q̄ subditus eius nō fuit. Si uero adiurās intēdat solummodo p̄ reuerētā diuini nois. uel alicuius rei sacre aliquid ab alio obtinere absq; necessitatis imposicōe. talis adiuracō licita ē respectu quo r̄libet. Et sic adiuram? dē. dicendo p̄ passionē ⁊ crucem tuam libera nos. Silit̄ hōiem. demonē ⁊ angelū. a sic p̄t; secūd a tertū. Est enim mod? ad iurādū sic duplex vnus p̄ modū opulsiōnis ⁊ est illicitus ad equalē et sup̄iorē. de quo in p̄mo. Secūd? ē p̄ modū dep̄cōis uel inducōis ob reuerētā alicui? sacri. Quō igr̄ demō possit a nobis ad iurari licite uel nō. s; q̄ nō lic; demōes ad iurare p̄ modū beuolētē dep̄cōis. seu inducōis. quia ille modus uidetur ad quācūq; beuolētā uel

Secundum Preceptum

amicitiā pertinere q̄ nō licet ad
demonēs vti. a sic nigromāti
ci vtūtur adiuratiomb⁹ ⁊ iuo
cantiomb⁹. vel i cantacōibus de
monū ad aliquid ab eis obti
nēdum. adipiscendū. vel ad di
scendū. **S**ecūdo aut adiuraci
onis mō vic⁹ q̄ ē p opulsiōne
licet nobis ad aliquid vti ⁊ ad
aliquid non licet. possum⁹ ei de
monēs adiurādo p virtutē di
uini nois tanq̄ inimicos r̄pel
lere ne nob nocent corpali
ter vel spūalit scdm ptāte⁹ da
tā a xp̄o scd⁹ illud luc. ix. Ecce
dedi vobis ptātem calcādi sup
serpētes ⁊ scorpiones. ⁊ sup oēs
virtutem inimicū ⁊ nihil vobis
nocebit. **E**t mar. vltio **I**n noi
ne meo demonia ciciēt **E**t ratio
istius est qz demonēs in cur su
huius vite nobis adūsarij cō
stitūtur. non aut eoz actus
nostre dispositioni sub dūtur.
sed dispositiōni diuine. ⁊ sācto
rū angeloz. scdm aug⁹. iij. li.
de trin. **N**ō tñ licitū est demo
nēs adiuāre ad aliquid ab eis
addiscendū. vel etiā ad aliqd
p eos obtinēdū qz hoc pertine
ret ad aliquā sotietatem cum
ip̄is habēdā. **V**nde crisost. sup
illud obmutescite ⁊ exi ab eo di
cit. **S**alutifer hic nobis dog
ma datur. ne credamus demo
nib⁹ q̄ tuncū qz denūtiēt veri
tatem nisi forte ex sp̄tiali isti

Capitulum Quartum

ctū vel reuelacōe diuina aliq̄
sācti ad aliquos effect⁹ demo
nū opacōe vtantur. **S**icut de
btō iacobo legitur qz p demo
nēs fecit hermo genē ad se ad
duci ⁊ sic pat⁹. iij. **E**x predi
ctis seq̄tur p̄mo qz nulla alia
potestas h⁹ demonem cogere
nisi diuina. angelica. ⁊ huma
na non ex natuā sed ex gracia
⁊ virtute diuina. **E**t racō ē qz
non est potestas sup terrā que
ei cōpetur. qui factus ē ut nul
lum timeret. ut dicitur iob. xli.
vnde glō. ibidē **O**mnia hūana
superat. ⁊ si meritis sāctoꝝ sub
iaceat. **E**xēplū ē de mltis sāctis
nec obstat illis thob. vi. qd̄ ra
phael thobie iunior dixit qz fu
mus pticule cordis piscis posi
ti sup carbonēs ext̄minar⁹ om
ne genus demomioꝝ ⁊ fumus ei
hoc non fecit ut dicit m̄co. de li
ra qz res corpalis non imp̄mit
in rem pure spūalem. sed p fu
mū defiḡbatur virtus expulsi
ua meritoꝝ thobie q̄ fuit vir
tus orationis thobie. cui⁹ mei
to raphael expulit demonē. sa
ram liberando. ppter qd̄ dicitur
ibidem. raphael apprehendit de
monē ⁊ ligauit eū in superiori
b⁹ egypti. nec obstat illud. i.
re. xvi. vbi ad citharisatioem
dauid spūs mal⁹ in saul q̄euit.
qz non fuit liberatus saltem ut
demon non redir⁹ sed melius

hēbat virtutē dūm a immedia
te vel mediātibus angelis san
ctis ex merito dauid qui laudes
dīnas i cithara canebat p salu
te saulis sic a facti deuo cōib?
Melodia aut coopabatur ad
deuo cōem. Sicut ⁊ quarti re
gum. iij. Helizeus fecit aduici
psalten ut mens eius in deū ele
uaretur. non tñ melodia in de
monē agebat. Item naturalē
disposicōem melodia bonā po
teat facere ⁊ malā imminuē ra
cōne quoz demō min? poterat
verare. de qua materia pleni?
rperies libro. v. in dyalogo de
formicis. Secundo patet exp
fatis falsitas quorūd am libro
rū in scriptis nigromāticorū ⁊
exorcismoz q̄ per talia caracte
risata demones se putāt coge
re ⁊ vxaē seclusa virtute dīna
nō attēdentes illud cristi. Hoc
genus demonioz nō eicitur in
hi ieiunio ⁊ oracōe. p enim ie
iuniū scdm bedam corpus. ⁊ p
oracōnem spūs leuatur ad sū
ut calcet demoia. Tercō sequi
tur q̄ exorcismi quidā deberēt
exariari p lratos an aliquid sup
sticōsum cōtinerēt tūc enim nō
essent admittēdi ne posteroza
prioza fierent pziocib;. Sicut
exēplū ponit grego. li. i. dyalo
goz de quadā p demonem ob
sessa post coptum ecclesiā itra
te ⁊ cū sacerdotis cuiusdā iuua

men nihil iuraret. ad incātato
res eam duxerūt cognati et le
gio in eam intrūit. **¶** Quinto
an liceat a diuare irrōlem crea
turam. Rndit tho. Ad iuracō q̄
quis vtitur ad irrōlem creatu
ram potest intelligi dupliciter.
vno mō ut ipa ad iuracō refera
tur ad ipam creaturā irrōlem
scdm se. Et sic vanum esset irrō
lem creaturam a diuare cū non
intelligat locucōem. Alio mō
ut referatur ad eū a quo irrōlis
creatuā agitur ⁊ mouetur. Et
sic dupliciter adiuatur irrōlis
creatura. vno quidē mō p mo
dum depca cōnis ad deum dire
cte quod pertinet ad eos qui di
uina inuocacōe miracula fatiūt
Alio modo p modum cōpulho
nis que referatur ad dyabolum
q̄ i nocumētū nr̄m vtitur irrō
libus creaturis. Et talis est mo
dus adiuandi i ecclē exorcismis
p quos demonū ptās excludi
tur ab irracōnalibus creaturis
¶ Cir. iij. a liceat p creatuās iu
raē. fm goz. sup math. v. Ju
rare p creaturā q̄ dupliciter cō
tigit. Prio ipa; tanq̄ aliqd̄ di
uinū i plozādo. ⁊ sic stricte pu
tur iuras cā. xxij. in duob; locis
Et etiam sic quis per iurium cō
mitteret mendatiū per creatu
rā iurādo ut ibidē dicitur. Se
cundo contingit iurare per crea
turā iuramētum tanq̄ per rem

Secundum Preceptum

vilem continendo. p̄mū p̄tin; ad infidelitatem a temp̄e peccatum sicut a secūndum q̄d p̄tinet ad dolositatē. Tercō dūm qui in ip̄a creatura p̄fidet tanq̄ testē inuocādo. Et sic ioseph iurauit per salutē pharaonis gen̄. xli. Et eccl̄a iurat per sancta euāgelia. Quarto ottingit iurare p̄ creaturā; tanq̄ eā ad vsum quē iurās inde sperat deo impignorādo. Et sic fit iuramentum execratoriu. ut testis ē in deus in animā meam. Tercō a quarto licitum esse p̄t ut sup̄ tactum fuit. ¶ Capitulu. v.

Qontra secūndum p̄ceptum. non assume sac̄ peccat etiā vota fr̄a gētes. ¶ Vñ de voto primo vidēdum ē quid sit. Secūdo quātum peccm sit infringere votum. Tercō de eius dispensacōe. ¶ Quintum ad primū nōndum sc̄dm mgr̄m in. iiii. di. xxxviii. Et thō et alios theologos. Qd̄ votū est cōceptō sp̄tanea melioris p̄positi animi de liberaacōe dō vel sanctis eius fir̄ta. cū intencōe se obligādi. Pro cuius intellectu nōndū. q̄ ad licitū et cōpletum votum plura exiguntur q̄ tangūt in descriptiōe eius. Primo est conceptio alicuius a sp̄sūfacto in intellectu sc̄a. Secūdo exigitur q̄ nō sit de malo. ¶ Rā prope sup̄tum votum nō

Capitulum

Quintum

p̄t eē de malo ibi meliois vbi presuppōnitur q̄ sit bonū. malum enī p̄ci? nos deo ordīnat a deo. votum enī nō ē vinculu inq̄tatis. vñde p̄fid. In malis promissis rescāde fidē: in turpi voto muta decretū. vñde iudei plures q̄. xl. qui vouerunt se neq; māducatuos neq; bibituos donec occiderēt paulū. actu. xxiiij. Male uerūt. Tercio exigitur q̄ nō sit de necio a nobis alias fiēdo q̄ meliois. ad bonum enī necim puta qd̄ alias est p̄ceptum nobis obligamur ex alterius auctoitate. Et hoc proprie nō p̄tinet ad votum cuius obligacō ē ex meā voluntate. vñ tñ ut dicit durādus. q̄ ad idem p̄t quis obligari pluribus obligacōib; . ideo n̄l prohib; quin ad illud ad qd̄ obligamur p̄ p̄ceptum ex alteri auctoitate obligemur etiā p̄ votum ex propria voluntate. Vñde firmit tenendū ē. q̄ uues cōtinētiaz; et cōmittēs adulteriū vñ simplice fornicacōe; peccat duplicat. vic; peccō adulteri; vel fornicationis. a n̄lomin; fractōe voti. q̄uis illud votū sit large a iproprie dictū. Quia votū proprie dictū ē solum de h̄is q̄ fut in h̄is libere. Quarto exigitur q̄ nō sit bonū indifferēs q̄ tale ut sic non ordīnat in deū. ¶ Itē